

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. j. Quid sit vniuersale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

& est ens incommunicabile pluribus, quæ tunc sunt actu completa. Continuum v. g. constat ex pluribus, quæ sunt incompleta, quando sunt unita, & component vnum. Aceruus autem lapidum constat ex lapidibus multis actu completis, quando component aceruum, qui propterea est ens per accidens.

Existentia non est principium indiuiduans. Ex quibus colliges, existentiam non esse magis principium indiuiduans quam essentiam, cum ambæ sint indistinctæ, neque sit maior ratio cur vna indiuiduet, quam altera.

SECTIO III.

De unitate formali.

Eius definitio.

Dico primò, unitatem formalem esse rei indiuisionem in plures essentias dissimiles.

Ratio est, quia natura humana v. g. secundum se sumpta non est indiuisibilis in plures essentias similes; si enim abstrahatur, diuidi potest in Petrum, Paulum, &c. quorum plures sunt realiter essentia inter se similes. At verò quælibet essentia secundum se hoc habet, quod diuidi nullo modo possit in plures essentias dissimiles. Natura v. g. humana, diuidi non potest in humanam & equinam. Illa indiuisibilitas nature in plures essentias dissimiles vocatur vnitas formalis, sicut indiuisibilitas in plures essentias similes & completas vocatur vnitas numerica.

Differt ab unitate numerica. Dico secundò, dari unitatem formalem non realiter, sed ratione distinctam à numerica.

Ratio est, quia nulla est res, cui non conueniat negatio illa, quam vnitas formalis superaddit enti, nempe quod res sit indiuisa in plures essentias dissimiles; homo enim ita dicit essentiam humanam vt adiunctam habeat negationem essentia equinae. Pater autem, quod huiusmodi vnitas distinguatur à numerica, quæ dicit indiuisibilitatem in plures essentias similes: hanc autem formalis vnitas non dicit; ergo alia est vnitas formalis, alia numerica; non quod illa realiter sint diuersæ, sed solo tantum conceptu, quia essentia singularis, & essentia communis, vt supra sæpe dictum est, sola ratione distinguuntur; sed vnitas formalis non potest magis distingui ab unitate numerica, quam natura communis à singulari: ergo vnitas formalis non distinguitur realiter à numerica.

Differt ab unitate vniuersali. Dico tertio, unitatem formalem esse saltem ratione distinctam ab unitate vniuersali.

Ratio est, quia vnitas vniuersalis consistit in indiuisione nature in plura eiusdem nominis & rationis, cum aptitudine quâ illa natura diuidi possit in illa plura; consistit enim in illis duobus; primum est indiuisio; secundum diuisibilitas. Vnitas formalis dicit quidem indiuisionem, sed non dicit diuisibilitatem; significat enim solam essentiam secundum se; siue illa sit singularis, siue sit vniuersalis: ergo vnitas formalis distinguitur per rationem ab unitate vniuersali. Sed hoc tamen vt sit manifestius, explicandæ omnino sunt plures controversiæ circa unitatem vniuersalem, de qua mihi nunc plenè dicendum est; nam tamen à pluribus video Doctores in Logica tradi rationem implicatissimam circa questionem vniuersalium, vt sic ad Philosophiam tyronum ingenia informant; certum tamen est illam esse omnino propriam Metaphysicæ; ideoque de vniuersalibus in communi statui nunc plenè dicere, de quibus in particulari dictum est in Logica.

QVÆSTIO III.

De unitate vniuersali, totaque ratione quidditativa vniuersalium.

AD intelligentiam igitur unitatis huius, de qua tot lites moueri solent, dicenda sunt quinque. Primò, quid sit vniuersale, seu quid sit vnitas illa, quæ appellatur vniuersalis. Secundò, vtum detur aliquod vniuersale, natura scilicet aliqua vna & apta inesse multis; an verò conceptus solum aliquis formalis appelletur vniuersalis. Tertiò, vtum existat à parte rei huiusmodi vnitas vniuersalis, an verò tantum per intellectum. Quartò, per quam intellectus operationem fiat vnitas vniuersalis, vtum videlicet illa fiat per solam abstractionem, an verò addi ei præterea debeat cognitio comparatiua. Quintò de proprietatibus vniuersalium.

SECTIO I.

Quid sit vniuersale.

Certum est ex tradenda statim definitione vniuersalium, quod debent in ipso vniuersali distingui pars materialis, & pars formalis. Prima est ipsamet natura realis substrata vniuersalitati, idest quæ denominatur vniuersalis. Altera est ipsa vniuersalitas, videlicet vnitas & aptitudo essendi in multis. Ad explicationem ergo quidditativæ rationis vniuersalium dicendum est primò, quomodo definiatur & diuidatur generatim vniuersale. Secundò, quid sit natura illa, quæ vocatur vniuersalis. Tertiò, quid sit vnitas nature vniuersalis. Quartò, quid aptitudo illa essendi in multis.

§. I.

Vniuersale quomodo definiatur, & diuidatur.

Dico primò, vniuersale communissimè sumptum significare id quod in se vnum est, & est commune pluribus. Quia verò pluribus modis contingit aliquid esse commune pluribus, idem multiplex omnino est vniuersale.

Vniuersale communiter sumptum definitur.

Primò enim aliud est vniuersale complexum, aliud incomplexum. Complexum est propositio quam vocamus vniuersalem, vt, *Homo est animal*. Vniuersale incomplexum est res aliqua simplex & communis pluribus: & hoc alterum est multiplex; nam aliud est vniuersale in-causando, & est illud, quod plures effectus causat, vt Deus, cælum, &c. Vniuersale in significando est vox significans plura, v. g. hæc vox, *homo*, significat plures homines. Vniuersale in representando est imago multa representans, vt imago leonis omnes representat leones, & cognitio quam habeo de homine, omnes representat homines.

Varia diuisiones vniuersales.

Denique vniuersale in essendo, & in prædicando est illud, quod est in multis, & quod prædicatur de multis, vt natura humana est in Petro, Paulo, &c. De hoc autem solo vniuersali agit Metaphysica, quia illud est propriè vniuersale oppositum singulari, quod nec est, nec esse potest in pluribus, vt Socrates.

Certum est secundò, vniuersale in essendo re- & diffiniri, *Aliquid vnum aptum inesse multis*, vel

Vniuersale in essendo definitur.

vel aptum de multis predicari secundum totam suam significationem. Ita sapè tradit Philosophus 7. Metaph. textu 41. & 1. Posteriorum, cap. 10. & 1. de interpret. cap. 5.

Explicatur definitio.

Primo dicitur *aliquid*, idest aliqua natura realis & positiva, non autem tantum vox aliqua, vel conceptus, ut probabitur postea contra veteres & novos Nominales. Huiusmodi natura vocatur materiale vniuersalis, ut dixi. Secundo dicitur *unum*, idest indiuisum, quia nihil esse potest commune multis, nisi sit vnum, alioqui erunt multa in multis: ergo vniuersale necessario esse debet vnum. Tercio dicitur *aptum inesse*, idest habens non repugnantiam, ut pluribus communicetur: quia si natura sit vna, sed non communicabilis pluribus, non erit vniuersalis, sed singularis. Quarto, *aptum inesse pluribus*, in quibus scilicet ipsa sit multiplicata; si enim natura possit inesse pluribus, in quibus non multiplicetur, non erit vniuersalis: natura diuina, quæ in tribus personis vnica omnino & eadem est, non potest dici vniuersalis. Et albedo, quæ à Deo ponetur eadem in pluribus subiectis, esset purè singularis. Quinto dicitur *aptum inesse vel predicari*: Quia quod inest alteri, predicari potest de illo. Debet autem natura, ut sit vniuersalis, vniuocè predicari, ut habeat in omnibus idem nomen, & rationem eandem; non sufficit autem ut predicari possit analogicè. Sexto denique debet posse inesse ac predicari *secundum totam suam significationem*, idest ita debet posse inesse multis, ut in illis singulis tota reperiatur; si enim possit inesse multis secundum diuersas sui partes, non erit vniuersalis. Quantitas v.g. tripalmaris, diuidi potest in tres palmos; sed quia non reperiatur tota in singulis, propterea non est vniuersalis.

§. II.

Quanam natura denominetur vniuersalis.

Materiale vniuersalis.

Certum est primo, id quod denominatur vniuersale, esse ipsammet naturam realem & existentem in indiuiduis; non autem solam cognitionem intellectus terminatam ad plura indiuidua? Ita enim contra novos Nominales statim demonstrabitur. Nunc breuiter ratio sit, quia illud solum denominatur vniuersale in essendo, quod solum potest inesse multis: sed sola natura pluribus inesse potest indiuiduis, & de illis predicari; non autem cognitio intellectus, quæ terminatur ad plura: ergo sola natura realis est vniuersale in essendo. Quo etiam argumento reicitur efficaciter sententia illa Ochami, Gregorij, & Gabrielis qui volunt naturam, quæ denominatur vniuersalis, esse figmentum aliquod intellectus: intellectum videlicet fingere intra se naturam communem pluribus, similem intentionaliter naturæ reali singularium: v.g. intellectum, dum apprehendit sibi hominem in communi, obicere sibi aliquod figmentum & simulacrum hominum, quod indifferenter omnibus indiuiduis hominibus possit applicari. Sed hoc purum figmentum est, quia, ut dixi, natura quæ denominatur vniuersalis, est illa, quæ potest inesse multis, & de illis predicari: sola natura realis huiusmodi est; inferiora enim realia naturam non habent nisi realem: ergo illa sola denominatur vniuersalis, non autem illud simulacrum confictum ab intellectu.

Status triplex na-

Certum est quarto, naturam quæ denomina-

tur vniuersalis, in triplici statu posse concepti, tum secundo in statu existentie realis: tertio in statu existentie obiectiue. Natura in statu existentie, ut sape in superioribus dixi, est natura, quatenus sola includit & omnia predicata essentialia cum passionibus necessariis; v.g. natura humana secundum se in statu existentie includit animalitatem, rationalitatem, aliasque passiones omnes necessario emanantes ab essentia, nihil autem aliud. Natura in statu existentie realis, est natura quatenus includit omnes denominationes & proprietates, quæ singularibus insunt; accidentia scilicet, & operationes. Verum enim est dicere, *homo est albus, currit, nascitur*; in quantum singularis hic homo, vel ille, habet albedinem, est currens, est natus. Natura in statu existentie obiectiue est natura prout includit denominationes & proprietates rationis, quæ ab intellectu ei tribuuntur, videlicet cognosci, abstrahi, referri, &c. Aduertendum autem est, quod predicata quæ conueniunt naturæ in statu existentie, conueniunt etiam illi in statu existentie, tum realis, tum obiectiue. Hoc enim significat axioma illud vulgarissimum, *Dici de omni*; cuius sensus est: Quidquid de re aliqua dicitur secundum essentiam suam considerata, dici etiam de rebus aliis, in quibus talis essentia reperitur; homo enim v.g. & in singularibus & in intellectu est animal rationale. Predicata vero illa, quæ conueniunt naturæ in statu existentie realis vel obiectiue, non ei conueniunt in statu existentie, quia in eo statu sola includit predicata essentialia, & proprietates ab essentia manantes; vnde falsum est dicere, *Natura in statu existentie est singularis*; aut etiam, *est abstracta à singularibus*.

§. III.

Quid sit vnitatis vniuersalis, quid aptitudinis eius, ut sit in pluribus.

Certum est quinto, vnitatem illam vniuersalem propriam, nec esse vnitatem numericam, neque vnitatem formalem, aut solam similitudinem; sed esse veram & propriam indiuisiōnem alicuius naturæ in plures naturas, tum similes, tum dissimiles; cum aptitudine tamen ut diuidatur in plures naturas similes; seu indiuisiōnem cum aptitudine ad diuisiōnem. Non reperi hinc dicta ex præcedenti quæstione, quod vnitatis sit rei indiuisio in plures hæcitates, quod vnitatis formalis sit indiuisio rei in plures essentias dissimiles; nam tamen hæc vnitates dicant indiuisiōnem quandam in plura; vnitatis tamen numerica negat etiam diuisibilitatem in plures naturas similes. Petrus v.g. diuidi nullo modo potest in plures homines: vnitatis autem formalis neque negat hanc diuisibilitatem in plures naturas similes, neque illam includit; cum enim vnitatis formalis sit vnitatis essentialis, si illa importaret negationem communicabilitatis ad plura, repugnet naturam in illo statu esse communicabilem aut multiplicabilem: si autem includeret communicabilitatem & multiplicabilitatem in plura, certè vnitatis essentialis ipsius naturæ non reperiatur in vno indiuiduo, quod nequit multiplicari. His positis.

Primo dixi, vnitatem vniuersalem distinguere ab vnitatis numerica, quia scilicet vnitatis numerica ab vnitatis

dicit incommunicabilitatem ad plura; vnitas autem vniuersalis dicit communicabilitatem. Imò vnitas numerica constituit singulare oppositum vniuersali: ergo destruit vniuersale.

Distinguitur à formali. Secundo dixi vnitatem vniuersalem distingui ab vnitatem formali præcisè sumpta, quia vnitas formalis præcisè sumpta nec excludit, nec includit communicabilitatem ad plura; vnitas autem vniuersalis illam proximè includit. Deinde vnitas vniuersalis non potest esse in vno indiuiduo; vnitas autem formalis est tota in vno indiuiduo: ergo manifestum est, quod vnitas formalis non est vnitas vniuersalis. De vnitatem autem formali plurium indiuiduorum mox video. Neque dicas, nullum inter contradictoria dari posse medium: ergo si vnitas non dicit incommunicabilitatem, necesse est vt dicat communicabilitatem. Resp. inter contradictoria nullum posse dari medium à parte rei, sed dari posse medium per intellectum, quatenus intellectus præscindere potest naturam ab vtroque contradictorio; homo enim n. v. g. neque albus est, neque non albus. Vnitas ergo formalis à parte rei dicit incommunicabilitatem, quia est idem realiter cum vnitatem numerica; sed propter est vnitas formalis, abstrahit tum ab incommunicabilitate, tum à communicabilitate. Addi etiam potest, communicabilitatem & incommunicabilitatem non esse contradictoria, quia extremum vtrumque sumitur positue; si enim incommunicabile fumeretur negatiue, tunc vnitas formalis includeret non communicabilitatem, idest, non includeret communicabilitatem; sed hoc totum pendet ex dicendis *scilicet* 3.

Non est sola similitudo. Tertiò dixi, vnitatem vniuersalem non esse solam similitudinem plurium naturarum, idest vnitatem formalem plurium indiuiduorum habentium similes essentias.

Ratio est, quia vnitas vniuersalis est vera vnitas contraria pluralitati, & eam excludens, alioqui frustra definiret Philosophus vniuersale, *vnus aptum inesse multis*. Similitudo est essentialiter opposita vnitati, & essentialiter dicit pluralitatem; similitudo enim relatio est; relationis autem totum esse est ad aliud se habere; nihil enim est sibi simile, sed alteri tantum: vnde certum est, quod similitudo in suo conceptu essentiali & intrinseco excludit vnitatem: ergo vnitas vniuersalis non est sola similitudo plurium naturarum, vt ostendam iterum *scilicet* 2.

Quid proprie illa sit. Quarto igitur sequitur, vnitatem vniuersalem esse indiuisiorem alicuius naturæ in plures naturas, tum similes, tum dissimiles; cum aptitudine tamen vt in plures diuidatur naturas similes. Scio Hurtadum, & nouos alios Nominales dicere vnitatem vniuersalem non esse indiuisiorem naturæ, sed indiuisiorem ipsius cognitionis confusè concipientis plura indiuidua, quos inferius confutabo.

Aptitudo vniuersalis. Certum est sexto, aptitudinem essendi in pluribus propriam vniuersalis esse proximam & positinam non repugnantiam naturæ realis ad sui multiplicationem.

Proxima. Primò dicitur esse potentia proxima; duplex enim esse potest potentia ad multiplicationem; alia proxima, quæ nullo est affecta impedimento, vt reuocari possit ad actum; alia remota, quæ affecta est impedimento, quo remoto ad actum reuocari posset. Vniuersale aptum est proximè ad multiplicationem; si enim sufficeret aptitudo affecta impedimento, singulare esset vniuersale, quia potentiam haberet remotam ad communicationem.

A Secundo dicitur esse potentia positiua; nam aptitudo, siue potentia, quædam est positiua, quædam negatiua. Non repugnantia negatiua illa est, quæ non conuenit naturæ, nec eius oppositum; idest quoties natura nec habet repugnantiam, neque non repugnantiam. Positiua non repugnantia, est quæ per seipsam naturæ conuenit, idest cum natura dici potest habere non repugnantiam; si enim natura solam habeat non repugnantiam negatiuam, dici solùm potest quod non habeat repugnantiam; dici non potest quod habeat non repugnantiam. Vniuersale requirit positiuam aptitudinem, ita vt liceat dicere, quod habeat non repugnantiam; alioqui vnitas formalis esset vnitas vniuersalis: nam de natura secundum se licet dicere, quod neque habeat repugnantiam, neque habeat non repugnantiam ad multiplicationem; & tamen natura secundum se non est vniuersalis.

B Tertiò tamen valde obseruandum est, quod quando vniuersale dicitur vnum aptum inesse multis, non est intelligenda definitio in sensu composito, quasi vnum manens vnum possit in multis de facto inueniri eo modo quo est vnum; implicat enim vt natura simul sit vna, & manens vna, sit etiam actus multiplex. Nam hoc ipso, quod natura intelligitur esse in Petro, Paulo, & Ioanne, non est amplius vna, sed multiplex, cum sit contracta per differentias indiuiduantes. Debet ergo tota hæc definitio vniuersalis intelligi solùm in sensu diuiso; est enim vnum aptum inesse multis, quia natura illa, quæ per intellectum fit vna, potest multiplicari per differentias contractantes; ita tamen vt ipsa contractione amittat vnitatem, atque ita definat esse vniuersalis. Eodem recidit altera explicatio: Vniuersale est vnum in statu abstractionis, aptum vt sit multa, & in multis in statu abstractionis; aptum vt sit multa, & in multis in statu contractionis, vt patebit ex sequentibus. Post illa enim explicata magis quam disputata de propria quidditate vniuersalium, grauissima circa eorum existentiam mouentur difficultates.

Quomodo sit vnum & aptum simul.

SECTIO II.

Vtrum detur aliquod vniuersale.

D Non hîc queritur, vtrum detur à parte rei vniuersale ante omnem intellectus operationem, quod postea disputabitur; sed vtrum detur aliqua natura realis, vniuersalis in essendo & prædicando; siue illa vniuersalitas ei conueniat à parte rei, siue conueniat tantum per intellectum. An verò detur solùm vniuersale in significando voces scilicet communes multis, & vniuersale in representando conceptus scilicet mentis; vniuersale autem in essendo nullum omnino detur? Ita enim sensisse Cratylum & Heraclitum refert Philosophus 4. *Metaphys. textu* 22. & Epicureis idem tribuit S. Thomas *opusculo* 55. Eandem sententiam sequuti sunt Nominales veteres & noui, quos omnes rectè cum Anselmo *lib. de incarn. Verbi, cap. 2.* vocare sanè possumus Hæreticos Dialectice, qui non nisi flatum vocis velint esse vniuersales substantias.

Ratio tamen dubitandi primò est, quia implicat aliquid esse vnum actum, & actum multa; esset bitatio enim vnum, & non vnum: sed vniuersale quod est vnum aptum prædicari de multis, esset vnum actum, & actum multa: ergo implicat vniuersale quodlibet essendo. Maior nota est ex terminis.

Minor